

har ført til dette Resultat, er navnlig udført i Samlingen 1913—14, idet man i det daværende Udvalg fra alle Sider havde en levende Følelse af, at det havde sin store Betydning, at denne Sag kunde blive gennemført med Tilslutning fra alle Sider. Dette vilde kræve Resignation og en Søgen-Forstaaelse af hinandens Synspunkter. Ud fra dette Grundlag arbejdede man da ihærdigt i 1913—14, og det, vi har foretaget i Udvalget i Aar, er væsentlig kun den sidste Afslibning, saa at der nu her kan foreligge en enstemmig Indstilling. Vi er ganske paa det rene med, at det, vi vedtager her, ikke vil vinde og ikke kan vinde udelt Bifald ude i Befolkningen. Vi er klar over, at Bestemmelserne om Forandringer i Tingstederne mange Steder vil virke generende, og ogsaa over, at de Ulemper og Bekostninger, som den nye Ordning medfører, vil virke generende. Vi har dog søgt saa godt som muligt at gøre disse Ulemper ved Forandring af Tingstederne saa smaa som muligt. Jeg tillader mig i saa Henseende at minde om, at den sidste Proceskommission foreslog 103 Retskredse, og vi er dog kommet op til 99, altsaa tæt derved; men selvfølgelig er det et svagt Punkt, at Retskredse og Politikredse ikke er sammenfaldende. Vi erkender, at vi af Hensyn til de Ulemper, der kunde følge for Befolkningen ved en anden Ordning, er gaaet med til at reducere Bevisumiddelbarheden, hvad der i og for sig ikke er noget godt, at vi altsaa i højere Grad, end det oprindeligt var foreslaaet, har maattet fastholde nogen skriftlig Procedure. Vi er ogsaa paa det rene med, at den Offentlighed i Retssager, som i og for sig er et Gode, for saa vidt det hele sker i Dagens Lys, for mange i Befolkningen vil virke generende paa Grund af den Skyhed, der er hos mange for at træde offentligt frem, en Skyhed, som for Resten hænger sammen med noget af det bedste hos Folket. Nogle Ulemper klæber altsaa ved Reformen, og vi ved, at vi af forskellige Grunde har maattet gøre Reformen noget mindre fuldendt, end Idealet tilsagde os. Vi er imidlertid paa det rene med, at Retsordningen i det store og hele, saaledes som den vil blive efter disse Lovforslag, vil være god.

Naar en Sag er afgjort, skal man jo ikke vende tilbage til de gamle Stridspunkter, og jeg skal derfor blot i Forbigaaende nævne, at der er et Punkt, hvorom der har været stor Uenighed, og hvorom der selvfølgelig vil vedblive at være Uenighed, nemlig Nævningers Indførelse. Princippet,

der ligger til Grund for Nævninger, er jo det, at Fagdomstolen skal ikke alene være paa det rene med sin Doms Rigtighed, men den skal tillige have Evner til at kunne gøre sin Bedømmelse af Sagen indlysende for Lægdommere. Fremtidig bliver en Mand frikendt, naar enten den faglige Domstol eller Lægmandsdomstolen erkender ham for uskyldig, idet der til Domfældelse kræves, at baade den faglige Domstol og Lægmandsdomstolen skal være paa det rene med hans Skyld. — Ved den nye Retsplejeordning vil Dommeren faa en ganske anderledes Stilling end tidligere. Vi nærer den Fortrøstning, at Dommerstillingen vil blive en anset Stilling, og at Befolkningen vil bøje sig for den. Der kræves til Dommerstillingen de dygtigste Jurister, der findes, og tillige Mænd, der har en dyb Forstaaelse af Menneskenaturen. Vi vil haabe, at Dommere med saadanne Egenskaber vil komme til at beklæde disse betydningsfulde Stillinger. Og vi haaber ogsaa, at de Lægmand, der fremtidig vil komme til at deltage i Udøvelsen af Retsplejen, i de Tilfælde, hvor det drejer sig om Menneskers Liv eller i alt Fald deres Velfærd, vil være sig deres store Ansvar bevidst.

Da nu Sagen for vort Vedkommende er afgjort ved, at vi, hvilke Betænkeligheder vi end har haft, har sluttet os til den foreslaaede Ordning, vil jeg ligesom de foregaaende Talere udtale Haabet om, at disse Love vil blive vel modtaget i Befolkningen, og at den gode Samvirken, der har været her indenfor alle Partier for at gøre dette Arbejde saa godt som muligt, en Samvirken, som jeg tror, at vi egentlig alle har Grund til at sige hinanden Tak for, ogsaa vil sætte Frugt paa den Maade, at Befolkningen vil finde sig i de Ulemper og Gener, der vil følge med denne Ordningens Gennemførelse. I saa Henseende lægger jeg, ligesom de andre ærede Talere, Vægt paa, at naar en stor Reform skal træde ud i Livet, har det sin store Betydning for dens gode Modtagelse, at den kommer herfra med Tilslutning fra alle Partier. Jeg giver derfor ogsaa med Glæde min bedste anbefaling til disse Lovforslag paa deres fortsatte og forventelig kun korte Vej gennem Rigsdagen i den kommende Tid.

Justitsministeren (Zahle): Jeg kan i Tilslutning til de Ord, der lige nu blev udtalt fra dette Sted, udtale min Glæde over, at det ser ud til, at disse Lovforslag nu kan vedtages med Tilslutning fra alle